

การเรียนรู้และปรับตัวเพื่อการดำรงอยู่ในวิถีเมืองเสี่ยงภัย : กรณีอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เงื่อนไขและกระบวนการปรับตัวเพื่อการดำรงอยู่ในวิถีเมืองเสี่ยงภัย ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ตัวบทสำหรับการวิเคราะห์ ได้แก่ ประสบการณ์ของผู้ค้าเจ้าหน้าที่รัฐ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ระดับลึก และการสังเกต รวมถึงเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อมั่นที่มีต่อหาดใหญ่ในฐานะมหานครแห่งความสุข และความไว้วางใจของคนในอันที่จะเผชิญกับสังคมเสี่ยงภัย เป็นเงื่อนไขสำคัญให้เกิดการเรียนรู้และปรับตัวของคนเพื่อการใช้ชีวิตอยู่ในเมืองเสี่ยงภัย กลุ่มผู้ค้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งแม้จะเป็นเพียงผู้ค้ารายย่อยที่ไม่ได้มีธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งทำการค้าอยู่บริเวณหน้าโรงแรมลีการ์เด็นท์พลาซ่า และบริเวณถนนนิพัทธ์อุทิศ 2 ถนนนิพัทธ์อุทิศ 3 แต่พวกเขาก็มีสิทธิของความเป็นพลเมือง ในอันที่จะดูแล รักษา และเฝ้าระวังเมืองให้มีความมั่นคงปลอดภัย โดยการทำงานร่วมกันกับภาครัฐ องค์กรต่างๆ รวมถึงสมาชิกผู้ค้าคนอื่นๆ ซึ่งเหล่านี้ก็คือการปรับตัวของคนภายใต้สิทธิความเป็นพลเมือง เพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ในเมืองเสี่ยงภัยได้ อันประกอบด้วย การปรับตัวในบริบทของประชาชน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพากันและกันในกลุ่มผู้ค้า การสอดส่องดูแลคนแปลกหน้า สิ่งของแปลกปลอม การจัดระเบียบใหม่ในการค้าขายให้กับตนเอง รวมถึงพลังประชาชนในโครงการเครือข่ายเฝ้าระวังภาคประชาชน และการขยายขอบเขตกลุ่มการค้าไปสู่กลุ่มดูแลความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน อีกส่วนหนึ่งคือ การปรับตัวในบริบทของรัฐ ได้แก่ การริเริ่มผลักดันให้เกิดการเฝ้าระวังภัย การกำหนดภารกิจใหม่ในการประสานชุมชนดูแลเมือง และการมองเห็นความจำเป็นของการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานรัฐ ด้วยการให้ความหมายหาดใหญ่ในฐานะเมืองเสี่ยงภัยเช่นนี้ แบบแผนการใช้ชีวิตของคนจึงถูกปรับเปลี่ยนให้มีลักษณะช่วยเหลือกันภายใต้วิถีคิดการมองหาดใหญ่ฐานะพื้นที่ที่มีต้นทุนทางเศรษฐกิจ รัฐกับประชาชนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น คนมีความตื่นตัวในเรื่องการดูแลความปลอดภัยให้แก่ตนเองและสังคมโดยรวมในเวลาเดียวกัน

**Learning and adaptation for existence in a risk society:
A case study of Hat Yai District, Songkhla Province**

Abstract

The purpose of this qualitative study was to analyze the conditions and process of adaptation for existence in a risk society. Textual analysis was conducted on data collected from in-depth interviews with traders and government officials about their experiences; data were also collected from observations, and related research reports. The study found that the confidence and trust in Hat Yai as a metropolis of happiness among people facing risk society were important conditions that had resulted in leaning and adaptation to living in a risk society. Key informants were small-scale traders who had small business in front of Lee Gardens Plaza Hotel, Niphat Uthit 2 Road, and Niphat Uthit 3 Road. Even though their business is not large, they have the rights as citizens in taking care of, and keeping surveillance on the city. They try to make the city safe and secure by working with the government sector, various organizations, and other trading members. This is how they have adapted themselves under their rights as citizens so that they can live in the risk society. The adaptations, however, have taken place not only in the context of the people sector but also in that of the state sector. In the context of the people sector, adaptation consists of helping and depending on each other among traders, keeping an eye on strangers and strange objects, revising trading rules and regulations among themselves, gather people's forces in the Surveillance Network Project of the people sector, and expanding the scope of the Trading Group to the Security of Life and Property Group. In the context of the state sector, adaptation consists of initiation to drive disaster-related surveillance, assignments of new missions in coordination of city-caring communities, and seeing the importance of integrated work among government organizations. With the definition given to Hat Yai as a risk society, the life patterns of people have been changed to be able to help each other under the thought of Hat Yai as an area with economic capital, closer relationships between the state and people, and people's alertness in taking care of their own security and society as a whole simultaneously.